

Глушкова Н.М., Іванова К.М. (Одеса, Україна)

ДІЛОВИЙ ЕТИКЕТ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У тезах розглядається роль і значення комунікативної етики в професійній підготовці майбутніх фахівців.

Glushkova N.M., Ivanova K.M. (Odessa, Ukraine)

BUSINESS ETIQUETTE - CONSTITUENT of PROFESSIONAL PREPARATION of FUTURE SPECIALISTS is IMPORTANT

In theses a role and value of communicative ethics are examined in professional preparation of future specialists.

Підготовка майбутніх фахівців до діяльності у різних галузях виробничої та економічної сфери передбачає не тільки їх професійний рівень, а й формування вмінь і навичок ділового спілкування, зокрема етики спілкування, знання правил ділового етикету, психологічних механізмів професійної комунікації. Теорія та практика ділового спілкування сприяє формуванню в майбутніх спеціалістів етичних і психологічних компетентностей комунікації в діловій сфері, уміння застосовувати набуті знання в конкретних ситуаціях ділових відносин. Вміння спілкуватися є необхідним для успішної кар'єри будь-якого фахівця.

Основна функція або сенс етики визначається як формування таких правил поведінки в суспільстві, які сприяють взаєморозумінню людей в процесі спілкування. Питання етики спілкування досить докладно висвітлені в сучасній літературі, зокрема в працях вітчизняних дослідників Зусіна В.Я., Богдан С.К., Стахів М.О., Бабич Н.Д., Мацько Л.І., Кубрак О.В., Гаха Й.М. та ін.

Більшість дослідників розглядають функції і роль етики в структурі ділового спілкування, психології управління, кар'єрного просування. Адже знання і дотримання правил ділового етикету, культури поведінки – основа професійного успіху. Нажаль, в практичній діяльності у нас ще не завжди

діловий етикет усвідомлюється економічною категорією, яка здатна створювати в колективі доброзичливий, комфортний психологічний клімат, запобігати конфліктним ситуаціям, що, в свою чергу, сприяє зростанню ефективності праці, більш раціональному використанню робочого часу та ін.

Сучасний діловий етикет – це глибоке знання пристойності, вміння тримати себе в колективі так, щоб заслужити загальну повагу і не образити при цьому своєю поведінкою іншого. Професійному успіху майбутніх фахівців сприятимуть також знання тактики спілкування, яка передбачає:

- доброзичливість;
- необхідність володіння декількома варіантами в однотипних ситуаціях і вміння оперативно користуватися ними;
- вміння слухати співрозмовника;
- вміння використовувати механізми психологічної взаємодії (візуальний контакт, ефективне використання засобів невербального спілкування та ін.);
- прояви та підкреслення поваги до особистості співрозмовника.

У діловому спілкуванні не слід допускати конфронтації, тим більше конфліктів. Відомі фахівці в галузі психології спілкування (Д. Карнегі, В.А., Бороздіна Г.В., Коваль А.П., Хміль Ф.І., Дороніна М.С. та ін.) зауважують, що при конфронтації спілкування ніколи не буває успішним, викликає психологічну напруженість, моральні збитки. Безумовно, припустимі дискусії, різні погляди опонентів на принципові позиції, але вони не повинні призводити до глибоких протиріч, протистояння, образ.

Засвоєння правил етики ділового спілкування та його психологічних аспектів майбутніми фахівцями-екологами, формування відповідних вмінь і навичок відбувається в процесі вивчення дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням» (для рівня «бакалавр» всіх напрямів підготовки); «Психологія ділового спілкування» (для рівня «бакалавр» спеціальності «Сталий туризм»). Для магістерського рівня вищої освіти викладається курс «Теорія та практика ділового спілкування», а також спеціальний курс для

майбутніх фахівців галузі «Водні біоресурси та аквакультура» «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах», в межах якого велика увага приділяється психологічним та етичним проблемам професійного спілкування.

В процесі підготовки майбутніх спеціалістів із формування вмінь і навичок спілкування комунікативний аспект розглядається разом із інтерактивним та перцептивним аспектами. Важливою умовою ефективної діяльності сучасної ділової людини є рівень її комунікативної компетентності, ключовим елементом якої стає рівень культури ділового спілкування. Це ставить перед вищою освітою завдання підготовки спеціалістів з високим рівнем знань та вмінь ділового спілкування. Ділове спілкування розглядає етичні норми та психологічні механізми комунікації в різних сферах професійної взаємодії. Теорія та практика ділового спілкування сприятиме формуванню в майбутніх спеціалістів етичних і психологічних компетентностей комунікації в діловій сфері, уміння застосовувати набуті знання в конкретних ситуаціях ділових відносин. Адже діловий етикет – це інструмент, що підвищує ефективність спілкування, створює атмосферу партнерства, породжує емоційний комфорт. Незнання правил етикету навпаки – породжує незручність, напруженість, невпевненість в собі, заважає успішному спілкуванню в потрібному напрямку, обмежує ініціативу і сковує поведінку людини в будь-яких обставинах.

Отже ми бачимо, що комунікативні навички потрібні майбутнім фахівцям на всіх етапах навчання та професійного розвитку. А дотримання правил ділового етикету – один з необхідних елементів професіоналізму, успішного кар'єрного зростання.

ЛІТЕРАТУРА // ЛИТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Гах Й. М. Етика ділового спілкування. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 158 с.

2. Стахів М. О. Український комунікативний етикет / Марія Олексіївна Стахів. — К.: Знання, 2008. — 245 с.